

Bijlage 1: Dossieronderzoek export-WW UWV

Om een meer gericht antwoord te kunnen geven op vragen van de leden Wiersma (VVD) en de Jong (PVV) over het aantal uitkeringen van arbeidsmigranten dat in de eerste vier weken wordt gekort of ingetrokken en het aantal meldingen vanuit Polen en de handhavende acties hierop heb ik UWV opdracht gegeven om handmatig dossiers door te nemen¹. In deze bijlage treft u de uitkomsten van dit dossieronderzoek aan.

Ik heb u reeds geïnformeerd dat ik met UWV in gesprek ben over het bijhouden van beleidsinformatie op een geaggregeerd niveau. Daarvoor biedt dit dossieronderzoek ook relevante input. Op basis van een meer gedetailleerde registratie binnen het proces export WW kan signalering en analyse efficiënter plaats vinden. Hierbij moeten de baten worden afgewogen tegen de lasten voor de uitvoering. Bij de besluitvorming over de bij te houden beleidsinformatie wil ik ook de uitkomsten van de pilot export-WW betrekken.

Hoofdconclusies

Het dossieronderzoek laat zien dat UWV maatregelen treft, waaronder beëindiging van uitkeringen, zowel gedurende de vierwekenperiode als tijdens de export. In circa 13% van de exportgevallen in de onderzochte periode is in de vierwekenperiode of tijdens export een maatregel opgelegd of is de uitkering beëindigd. Tijdens de vierwekenperiode houden maatregelen vooral verband met het feit dat de WW-gerechtigde in de periode kort voorafgaand aan de exportperiode de sollicitatie-activiteiten te laat doorgeeft, onvoldoende solliciteert of afspraken bij het Werkbedrijf niet nakomt. Gedurende de exportperiode leidt de communicatie tussen UWV en buitenlandse organen tot maatregelen of het beëindigen van uitkeringen. Aandachtspunt is dat bij tussentijdse meldingen vanuit buitenlandse organen in circa de helft van de gevallen niet duidelijk is waarom een uitkeringsgerechtigde is uitgeschreven bij het buitenlandse orgaan.

Aanpak onderzoek

Voor het onderzoek zijn alle dossiers doorgenomen van WW-gerechtigden die in de periode september tot en met december 2018 hun uitkering exporteerden en waarbij sprake was een maatregel of (gedeeltelijke) beëindiging. Kortingen en intrekkingen hoeven niet per se het gevolg te zijn van een overtreding door de WW-gerechtigde. Ook meldingen van WW-gerechtigden, bijvoorbeeld met betrekking tot (gedeeltelijke) werkhervatting, zijn aanleiding om de WW-uitkering (gedeeltelijk) te beëindigen. Korthedshalve worden hierna, tenzij anders vermeld, onder maatregelen zowel maatregelen op grond van het Maatregelenbesluit Sociale Zekerheidswetten als kortingen en intrekkingen als gevolg van meldingen door WW-gerechtigden verstaan.

Bij dit dossieronderzoek is gebruik gemaakt van een selecte steekproef: alle exportdossiers waarin een maatregel is opgelegd in de genoemde periode zijn onderzocht. Een maatregel wordt altijd achteraf opgelegd. Dit betekent dat er in de steekproef enkele dossiers zijn aangetroffen waarbij weliswaar tijdens de vierwekenperiode een maatregel is opgelegd, maar de maatregel geen betrekking had op de naleving gedurende de vierwekenperiode. Deze dossiers zijn in de analyse verder buiten beschouwing gelaten. Van belang is ook dat het dossieronderzoek geen volledig beeld geeft van het aantal werkhervattingen in de vierwekenperiode, waardoor de WW-gerechtigde uiteindelijk heeft afgezien van de export. Er zijn immers dossiers onderzocht van WW-gerechtigden die wél hun uitkering hebben geëxporteerd.

In totaal zijn de dossiers doorgenomen van 242 WW-gerechtigden. Hierbij ging het om 118 maatregelen in de vierwekenperiode voorafgaand aan de exportperiode en 125 maatregelen gedurende de exportperiode. In de periode september tot en met december 2018 zijn 1885 aanvragen voor export-WW toegekend. Dit betekent dat in ca. 13% van de exportgevallen een maatregel is opgelegd of de uitkering is beëindigd in de vierwekenperiode of gedurende de export.

Kortingen en intrekkingen vierwekenperiode

De heer Wiersma heeft gevraagd hoeveel uitkeringen worden gekort of ingetrokken in de vier weken voorafgaand aan de exporttermijn. In deze vier weken is de WW-gerechtigde verplicht beschikbaar te blijven voor de Nederlandse arbeidsmarkt.

¹ Kamerstukken 2018-2019, 21501-31, nr. 528.

In totaal zijn in de periode september-december 2018 in 118 gevallen maatregelen opgelegd tijdens de vierwekenperiode voorafgaand aan export. Daarvan ging het 89% van de gevallen om een exportverzoek naar Polen. Hiervan is bij 13 uitkeringen (ca. 11% van de gevallen) de export op een later moment met terugwerkende kracht herzien, de toekenning ingetrokken en de teveel betaalde WW teruggevorderd. Aanleiding voor de herziening met terugwerkende kracht was drie keer een verzoek van de WW-gerechtigde. In tien gevallen betrof het een herziening als gevolg van controle of handhaving door UWV². In de overige dossiers zijn de redenen voor maatregelen divers. Zo is er sprake van het te laat doorgeven van sollicitatie-activiteiten, in onvoldoende mate solliciteren of het niet verschijnen bij een afspraak op het Werkbedrijf. De maatregelen betreffen met name de periode vlak voor de export. De verdeling van het type overtreding (aard en gevolg) is in het onderstaande overzicht weergegeven.

Maatregelen tijdens vierwekenperiode

Herziening uitkering met terugwerkende kracht als gevolg van melding of handhaving	13
Waarschuwing wegens te laat insturen Inkomstenopgave	4
Waarschuwing wegens te late opgave sollicitatie-activiteiten	33
Waarschuwing wegens onvoldoende solliciteren	41
Waarschuwing wegens niet verschijnen bij afspraak Werkbedrijf	3
Maatregel 5% gedurende 1 maand wegens te late opgave sollicitatie activiteiten	1
Maatregel 5% gedurende 1 maand wegens onvoldoende solliciteren	1
Maatregel 5% gedurende 1 maand niet verschijnen bij afspraak Werkbedrijf	10
Maatregel 7,5% gedurende 1 maand niet verschijnen bij afspraak Werkbedrijf (recidive)	1
Maatregel 25% gedurende 4 maanden wegens onvoldoende solliciteren	4
Schorsing wegens niet verschijnen bij afspraak Werkbedrijf (later herzien ³)	7
Totaal	118

Aantal meldingen en handhavende acties tijdens export

Tijdens de export is het buitenlandse orgaan verantwoordelijk voor de controle op de naleving van de verplichtingen voor een uitkering. Ook moet het orgaan UWV hierover informeren. De heer De Jong heeft gevraagd hoeveel meldingen Polen heeft gedaan van situaties waarin WW-gerechtigden zich niet aan de voorwaarden voor export hebben gehouden en welke acties het UWV daarop heeft ondernomen.

In 125 gevallen is de uitkering (gedeeltelijk) beëindigd tijdens de export van een WW-uitkering naar aanleiding van een signaal van een buitenlands orgaan. Het ging in 87% van de gevallen om uitkeringen die naar Polen zijn geëxporteerd.

Bij 22 gevallen hiervan is de export op een later moment met terugwerkende kracht herzien en is de toekenning ingetrokken. Hierbij was sprake van drie gevallen waarbij de uitkering herzien is op verzoek van de WW-gerechtigde. De uitkering is vervolgens in Nederland voortgezet. Daarnaast is in 19 gevallen de WW-uitkering herzien en ingetrokken, omdat UWV geconstateerd had dat de uitkeringsgerechtigde reeds voor de ingangsdatum van de exportperiode in het buitenland verbleef (zeven gevallen), voor of op de eerste WW-dag in het buitenland verbleef (twee gevallen, gevolg van handhavingsonderzoek) of vanwege andere redenen in het reguliere beoordelingsproces.

Herziening met terugwerkende kracht tijdens export

Herziening uitkering met terugwerkende kracht naar aanleiding van handhaving UWV	19
Herziening uitkering met terugwerkende kracht op verzoek van WW-gerechtigde	3
Totaal	22

²Het ging hierbij om vijf gevallen van onrechtmatig verblijf in het buitenland en vijf gevallen waarbij de WW-gerechtigde had verzuimd een inkomstenopgave in te sturen.

³ In alle gevallen waarbij er sprake was van een schorsing van de uitkering wegens het niet verschijnen op een afspraak bij het Werkbedrijf is deze schorsing ongedaan gemaakt nadat cliënt alsnog op een nieuw ingeplande afspraak is verschenen.

De overige 103 gevallen zijn nader geanalyseerd. Uit deze analyse komt het volgende beeld naar voren.

Inschrijving bij de diensten voor Arbeidsvoorziening: 74 meldingen (66 uit Polen)

Een WW-gerechtigde die zijn uitkering exporteert moet zich binnen een week inschrijven bij de diensten voor Arbeidsvoorziening in de lidstaat waar naar werk wordt gezocht. Het buitenlandse orgaan moet een bevestiging van inschrijving sturen aan UWV. Dit is in 74 gevallen van de onderzochte dossiers gebeurd (waaronder 66 bevestigingen uit Polen).

Op basis van deze inschrijving - gecombineerd met de door de WW-gerechtigde in te vullen inkomstenopgave - wordt betaling van de WW-uitkering voortgezet. Van 29 gevallen is deze inschrijving niet ontvangen (waarvan 24 uit Polen) Van 19 gevallen (waarvan 16 gevallen uit Polen) heeft dit geresulteerd in beëindiging van de WW-uitkering per ingangsdatum exportperiode. In de andere tien gevallen (waarvan acht uit Polen) heeft de betrokkene alsnog een bewijs van inschrijving aangeleverd en is op grond daarvan de WW-uitkering en export alsnog voortgezet.

Melding van inschrijving in het buitenland en gevolgen

Melding van inschrijving ontvangen	74
Geen melding van inschrijving ontvangen, met als gevolg:	29
Beëindiging uitkering	19
Voortzetting uitkering, na alsnog ontvangen bewijs van inschrijving	10
Totaal	103

Maandelijks berichten: 117 meldingen (103 uit Polen)

Buitenlandse organen bevestigen op verzoek van UWV maandelijks dat de WW-gerechtigde nog als werkzoekende staat ingeschreven bij de diensten voor arbeidsvoorziening in de lidstaat waarnaar de uitkering wordt geëxporteerd. UWV heeft in totaal 117 meldingen ontvangen, waarvan 103 uit Polen⁴.

Bij twee gevallen is het betreffende formulier ontvangen met vermelding dat de betrokkene niet meer stond ingeschreven als werkzoekende. Hierbij was geen reden vermeld. Ook had de WW-gerechtigde zelf geen wijziging doorgegeven. Bij deze twee gevallen is de uitkering beëindigd.

Het aantal ontvangen formulieren correspondeert met het feitelijke aantal en de duur van de exportperiodes. Deze maandelijks "follow-up procedure" werkzoekende verloopt tijdig en correct.

Spontaan doorgeven van wijzigingen: 39 meldingen (34 uit Polen)

Het buitenlandse orgaan is verplicht om wijzigingen in de situatie van de WW-gerechtigden spontaan door te geven. Er is in de periode september-december 2018 39 keer een formulier ontvangen van het buitenlandse orgaan met de vermelding dat de WW-gerechtigde niet langer is ingeschreven als werkzoekende. Daarvan zijn er 34 formulieren van het Poolse orgaan ontvangen. De redenen voor uitschrijving zijn divers.

Redenen voor uitschrijving bij tussentijdse uitschrijving

Niet meewerken aan controleprocedures/niet beschikbaar voor arbeidsbemiddelingsdiensten	9
Werkhervatting	3 ⁵
Maximale exportperiode	3
Ziekte	3
Overlijden	1
Zwangerschap	1
Onbekend	19
Totaal	39

⁴ Aangezien het hierbij om maandelijks updates gaat ontvangt UWV voor één WW-gerechtigde vaak meerdere formulieren. Er is bij 31 gevallen gedurende de exportperiode één keer een maandelijks bericht ontvangen van het buitenlandse orgaan, bij 19 gevallen was dit twee keer, bij 12 gevallen drie keer en bij drie gevallen vier keer.

⁵ Het betreft één werkhervatting in Polen en twee in Nederland.

Van deze 39 gevallen heeft de WW-gerechtigde in vier situaties zelf ook de wijziging (werkherhvatting) doorgegeven aan het UWV. Bij de overige 35 gevallen heeft de WW-gerechtigde geen wijziging doorgegeven aan UWV. Circa 85% van de gerechtigden informeert het UWV dus niet spontaan over een wijziging gedurende de exportperiode. In alle gevallen waarin de WW-gerechtigde niet meer stond ingeschreven als werkzoekende heeft de wijziging geleid tot beëindiging van de WW-uitkering. In het geval van ziekte is de WW-uitkering overgegaan in een ZW-uitkering en in het geval van zwangerschap is de WW-uitkering overgegaan in een WAZO-uitkering.

Bij circa de helft van de gevallen waarbij sprake is van een wijziging gedurende de exportperiode informeert het buitenlandse orgaan UWV niet volledig over de aard van de wijziging. Er wordt alleen gemeld dat betrokkene niet meer staat ingeschreven. Het gevolg is dat de exportperiode en het WW-recht beëindigd worden. Tegelijkertijd ontstaat er zo geen inzicht in de omstandigheden van de WW-gerechtigde. Verbetering hierin zal onderwerp van gesprek zijn tijdens de aanstaande besprekingen tussen UWV en de Poolse uitvoeringsorganisaties.

Overige bevindingen

Bij drie gevallen heeft de WW-gerechtigde zelf een wijziging aan UWV doorgegeven welke niet aan het buitenlandse orgaan is doorgegeven⁶. Als gevolg van deze meldingen is de uitkering beëindigd.

Uit het dossieronderzoek blijkt ook dat in 12 gevallen de WW-gerechtigde is teruggekeerd naar Nederland voor het einde van de exportperiode, waarvan in tien gevallen wegens werkherhvatting. Naast de werkherhvattingen in Nederland is er bij één geval sprake van werkherhvatting in de lidstaat waarin naar werk gezocht werd. Het betreft een werkherhvatting in Polen.

Bij de geanalyseerde dossiers met betrekking tot de vierwekenperiode is gebleken dat in 17 gevallen (16%) er tegelijkertijd met de aanvraag van export-WW ook een vakantie-aanvraag is ingediend.

⁶ Het betreft twee werkherhvattingen en één geval van ziekte.